

เตรียมตัวตะลุยแดนอิเหนา...อินโดนีเซีย (จบ)

jarupatp@exim.go.th

ผู้อำนวยการฝ่ายรับประกันการส่งออก

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK)

jarupatp@exim.go.th

สวัสดีครับ ช่วงนี้ท่านผู้อ่านคงรู้สึกร้อนไปเกือบทุกเรื่องนะครับ นอกจากสภาพอากาศที่ร้อนแล้ว บรรยากาศการทำธุรกิจในบ้านเราก็ร้อนท่ามกลางความวุ่นวายที่ยังหาข้อยุติยังไม่ได้ ซึ่งทำให้ธุรกิจต่างๆ ต้องใช้ความรอบคอบและระมัดระวังในเรื่องต่างๆ มากขึ้นนะครับ

กลับมาที่เรื่องของอินโดนีเซียดีกว่าครับ เมื่อเร็วๆ นี้ บางท่านอาจได้ทราบข่าวว่ารัฐบาลญี่ปุ่นได้มีนโยบายที่เร่งให้นักลงทุนชาวญี่ปุ่นเข้าไปลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานในอินโดนีเซียซึ่งสอดคล้องกับการที่มีบริษัทญี่ปุ่นจำนวนมากสนใจที่จะลงทุนในอินโดนีเซีย เนื่องจากมองว่าอินโดนีเซียจะเป็นศูนย์กลางการผลิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และในการดำเนินการของรัฐบาลญี่ปุ่นนั้น จะให้ธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (JBIC) ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพในการดำเนินโครงการนี้ โดยมีเป้าหมายเพื่อควบคุมความเสี่ยงให้แก่การลงทุนญี่ปุ่นที่หาช่องทางเข้าไปลงทุนในโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานในอินโดนีเซีย เช่น ถนนและระบบบำบัดของเสีย เป็นต้น ซึ่งกลุ่มบริษัทญี่ปุ่นมองว่ามีความสำคัญมากสำหรับการขยายธุรกิจในอินโดนีเซีย

อ่านข่าวนี้แล้วมีประเด็นที่สะกิดใจผมอยู่สองอย่าง ประการแรกคือ **โอกาสที่อินโดนีเซียจะเป็นศูนย์กลางการผลิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้** ซึ่งผมคิดว่ามีโอกาสสูงเพราะเศรษฐกิจอินโดนีเซียขับเคลื่อนด้วยการบริโภคในประเทศซึ่งมีประชากรจำนวนมากและการใช้ประโยชน์จากการเป็น AEC ซึ่งจะสามารถใช้ประโยชน์จากตลาดที่เพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัวและการใช้ทรัพยากรการผลิตร่วมกันได้ ตามที่ผมได้อธิบายไว้ในสองฉบับก่อน

อีกประเด็นคือ **เรื่องของความเสี่ยง** ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศพัฒนาแล้วประเทศหนึ่งที่มีภาคเอกชนออกมาลงทุนในต่างประเทศเป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว แต่ทำไมต้องมีนโยบายผลักดันให้เกิดเครื่องมือในการควบคุมความเสี่ยงให้แก่การลงทุนของตน ทั้งที่อินโดนีเซียก็เปิดประเทศให้แก่การลงทุนต่างชาติและมีการเติบโตทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกับประเทศไทย

สำหรับผู้ประกอบการและนักลงทุนที่สนใจทำธุรกิจในอินโดนีเซียนั้น ควรต้องระมัดระวังความเสี่ยงอะไรบ้าง โดยส่วนตัวแล้ว ผมคิดว่ามีหลายเรื่องนะครับ แต่ที่สำคัญมากคือเรื่องของกฎหมายและกฎระเบียบที่ไม่ค่อยชัดเจน แม้ว่าจะมีการทยอยออกกฎหมายและกฎระเบียบใหม่ๆ มาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ดูเหมือนว่าจะเป็นไปในแนวทางที่ลดความน่าดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศลง ในด้านการค้าก็ยังมีกฎเกณฑ์บางประการที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลอินโดนีเซียยังมีแนวโน้มจะปรับเปลี่ยนกฎหมายและกฎระเบียบให้เอื้อประโยชน์และปกป้องเศรษฐกิจและธุรกิจในประเทศมากขึ้น โดยตัวอย่างอุตสาหกรรมที่เห็นการเปลี่ยนแปลงกฎหมายอย่างชัดเจนในช่วงที่ผ่านมาคือ อุตสาหกรรมเหมืองแร่และธนาคารพาณิชย์

ประการต่อมาคือ ความเสี่ยงเรื่องการเมือง เช่น ปัญหาเรื่องคอร์รัปชัน และเรื่องความขัดแย้งกับชนกลุ่มน้อยต่างๆ ก็ยังสามารถเกิดขึ้นได้เป็นระยะๆ ซึ่งปัญหาคอร์รัปชันเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการทำธุรกิจและการลงทุนในอินโดนีเซีย และทำให้เป็นการเพิ่มต้นทุนทางธุรกิจ (Business cost) สำหรับผู้ประกอบการ อีกทั้งเสมือนเป็นการบั่นทอนความเชื่อมั่นในกฎหมายต่างๆ ที่ออกมา และในอีกทางหนึ่งก็ส่งผลทางอ้อมต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ซึ่งอาจจะส่งผลให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย แต่ทั้งนี้ รัฐบาลก็มีความพยายามอย่างเป็นรูปธรรมในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันแต่ผลลัพธ์โดยรวมก็ยังไม่ดีขึ้นมากนัก นอกจากนี้ ก็ยังจะมีการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปีนี้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อนโยบายต่างๆ ในอนาคต

ประการที่สาม การที่รัฐบาลกลางเริ่มมีการกระจายอำนาจให้รัฐบาลท้องถิ่นตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา ทำให้หลายครั้งรัฐบาลท้องถิ่นไม่ยอมรับข้อตกลงที่นักลงทุนต่างชาติทำกับรัฐบาลกลางและกลายเป็นอุปสรรคต่อการลงทุน ทั้งๆ ที่การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นควรจะเป็นกลไกที่จะก่อให้เกิดการแข่งขันที่จะสร้างสภาพที่เอื้อต่อการลงทุนเพื่อให้มีการขยายการลงทุนและสร้างความเจริญในแต่ละท้องถิ่น แต่สิ่งที่เกิดขึ้นจริงคือ ความไม่สอดคล้องของกฎระเบียบสำหรับธุรกิจที่ใช้ในระดับประเทศกับระดับที่เกิดขึ้นจากการปกครองตนเองของท้องถิ่น

ประการที่สี่ คือ ความไม่พร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งถนน ท่าเรือ ประปา ไฟฟ้า และด้านการเงิน ซึ่งยังจะต้องใช้เวลาในการพัฒนา สะท้อนให้เห็นได้จากดัชนีความสามารถในการแข่งขันปี 2555-2556 (Global Competitiveness Index) ซึ่งอินโดนีเซียได้รับการจัดอันดับให้อยู่ลำดับที่ 50 จาก 144 ประเทศ จากที่เคยอยู่อันดับที่ 46 ในขณะที่ประเทศมีอัตราการขยายตัวสูงเป็นอันดับ 3 ของโลก

ประการสุดท้ายคือเรื่อง การอ่อนค่าอย่างหนักของเงินรูเปียะห์ ในปีที่แล้วค่าเงินรูเปียะห์เทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐอ่อนตัวลงถึงร้อยละ 20 และเป็นอัตราการอ่อนค่าที่มากที่สุดที่เคยมีในเอเชีย เนื่องจากการไหลออกของเงินทุนต่างประเทศ ส่งผลให้กำลังซื้อของผู้บริโภคในอินโดนีเซียลดลงตาม

ท่านผู้อ่านครับ อินโดนีเซียมีทั้งโอกาสและความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำธุรกิจของผู้ประกอบการ ท่านผู้อ่านจึงควรพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบและเตรียมตัวให้พร้อมก่อนตัดสินใจทำธุรกิจในอินโดนีเซีย ซึ่งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยพร้อมที่จะสนับสนุนในการทำธุรกิจในต่างประเทศของท่าน ทั้งบริการทางการเงินและบริการป้องกันความเสี่ยงจากการส่งออกและการลงทุนในต่างประเทศ แล้วพบกันครับ